Ն. 6463 1891 ՅՈՒՆԻՍ 13 ՔԷՆՇԷՆՊԻՀ 32 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ ԱԼԱԹ. ՅՈՒՆԻՍ 25 ՔԷՆՇԷՆՊԻՀ Ն. 6463

Մանզումէի Էֆքեար

10 ՓԱՐԱ

ՆԷՇՐԻ ՇԱՐԱԻՒԹ

Դէվլէթի Ալիյէ մէմալիքինդէ սէնէլիյի Մէճիտ 6
Իստանպոլ իչին " " 5
Ֆրանսա իւճրէթի պօստա ալինըր

Իսթանպօլտա, Քէօբրիւլիւ խանընտա, ալթ գաթտա վաքը 21 վէ 23 նումէրօլու մաղազալար.

مطبعه و اداره خانه سى
استانبولده كوپرولى خانده آلت قاتده
واقع ۲۱ و ۲۳ نومرولو مغازه‌لر.

10 ՓԱՐԱ

منظومهٔ افكار
صاحب امتياز و مدير مسئولى
قره بت پانوسيان

1207 ՀԱԶԻՐԱՆ 13 — ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ — 1308 ԶԻԼԳԱՏԷ 18

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խառն ժողով տիւն սապահ Գալաթաատա ախշամ իճթիմա իթմիշ տիր.

Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայր հազրէթլէրի, մէճլիսի մէզքիւրէ րիեասէթ իտիպ, ախիրէն Ատլիյէ վէ Մէզահիպ Նէզարէթի Թարաֆընտան, Բաթրիգխանէմիզէ վիրիլէն իւքէն իւթիգնաղթը մէճհէպինէ հազրընտաքի թէզքէրէյի մէճլիսէ թէպլիղ իթմիշ տիր.

Մէճլիս պաղը էրեսփոխան ինթիխապաթի խուսուսթաքի մէսէլէլէրին ...

Քաղ. ժողով տախի տիւն էօյլէտէն սօնրա, Գալաթաատա Ս. Պատրիարք Հայր հազրէթլէրինին թահթը րիեասէթինտէ թէճէմմիւ իտէրէք, թաշրա իշլէրիյլէ պաղը խուսուսի մէսէլէլէրին թէտգիգի իլէ մէշղուլ օլմուշ տուր.

Եարընքի Ազգ. ժողով իչին Ամեն. Ս. Պատրիարք հազր. Թարաֆընտան մէպուսլարէ պուլունան էրեսփոխանլարա աթիտէքի տաւէթնամէ իրսալ օլունմուշ տուր.

Մեծապատիւ էֆէնտի,

Սահմանադրական նոր տարւոյ առթիւ Ազգային Երեսփոխանական Ընդհանուր ժողովոյ բացումն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ օր (14 յունիս) ժամ 5ին ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ, և սոյն գումարման մէջ երեսփոխանական նորոգ ընտրութեանց մասին Ազգային Սահմանադրութեան 82րդ. յօդուածին տրամադրութիւնն ի գործ դրուելէ յետոյ Ազգային ժողովն պիտի ձեռնարկէ իւր կարեւոր աշխատութեանց.

Հետեւաբար կը հրաւիրեմք զՁեզ որ հաճիք սոյն գումարման ներկայ գտնուիլ և Ձեր ներկայութեամբ և գործակցութեամբ դիւրել Ազգային ժողովոյ աշխատութիւնն.

Եէնի ինթիխապ օլունան էրեսփոխանլարա տախի, միւշարիլէյհ Ս. Պատրիարք Հայր հազր. Թարաֆընտան աթիտէքի տաւէթնամէ կէօնտէրիլմիշ տիր.

Մեծապատիւ էֆէնտի,

Սահմանադրական նոր տարւոյ առթիւ Ազգային Երեսփոխանական Ընդհանուր ժողովոյ բացումն տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ օր (14 յունիս) ժամ 5ին ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ, և սոյն գումարման մէջ Երեսփոխանական նորոգ ընտրութեանց մասին Ազգային Սահմանադրութեան 82րդ. յօդուածին տրամադրութիւնն ի գործ դրուելէ յետոյ Ազգային ժողովն պիտի ձեռնարկէ իւր կարեւոր աշխատութեանց.

Ձեր Ազնուութիւնն եւս այս անգամ ըստ օրինի Երեսփոխան ընտրուած լինելով (այս ինչ թաղէն կամ գաւառէն) գոհութեամբ սրտի կը շնորհաւորեմք սոյն ընտրութիւնն, որոյ վերաբերեալ օրինական գործողութիւններն Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Քաղաքական ժողովն աւարտած է արդէն, և ըստ տրամադրութեան 81րդ. յօդուածոյ Ազգային Սահմանադրութեան, կը հրաւիրեմք զՁեզ ներկայ գտնուիլ Ազգային ժողովոյ սոյն նստին, ինչպէս հրաւիրուած են նաեւ Ձեր բոլոր պաշտօնակիցք և Ձեր ներկայութեամբ և գործակցութեամբ դիւրել Ազգային ժողովոյ աշխատութիւններն.

Վստահ եմք Մեծ. էֆէնտի, որ ազգին կողմէ առ Ձեզ ցոյց տրուած այս մեծարժէք վստահութեան առջեւ՝ սիրայօժար պիտի ստանձնէք Ձեզմէ խնդրուած ծառայութիւնն, և կը մաղթեմք յԱմենակալէն Աստուծոյ կարողութիւն պարգեւել և յարգիւնս ածել Ձեր պաշտօնն, ի յառաջադիմութիւն սիրեցեալ ազգիս Հայոց և ի փառս Հայաստանեայց Առաքելական ուղղափառ Ս. Եկեղեցւոյ.

Տնտեսական Խորհուրդ տիւն Գալաթաատա ադ տը իճթիմա իտէրէք, վասիյէթ վէ մուհասէպէ մէսէլէլէրի իլէ մէշղուլ օլմուշ, վէ էզճիւմլէ Պէյքօզ Թաղ. Խորհուրդունուն իսթիֆասընը գապուլ իտէրէք, մէճլիս ազալարընտան Մելիքեան Եղիազար էֆ.նին կէլէճէք ճումա կիւնիւ Պէյքօզա կիտիպ մուվագգաթ պիր Թաղ. Խորհուրդ թէշքիլ իթմէսինէ գարար վէրմիշ տիր.

Մէարիֆ Նէզարէթի մէքթէպլէր գայըմ մագամը միւֆէթթիշլիկի Թարաֆընտան, Տէրսաատէթ ումում էրքէք վէ գըզ մէքթէպլէրիմիզ միւտիւրիյէթլէրինէ պիր թահրիրաթ իրսալ օլունարագ, պունտա մէքթէպլէրին թէվզիյի միւքեաֆաթ զիյնէթլէրի կիւնիւ մէարիֆ Նէզարէթինէ իխպարը քէյֆիյէթ օլունուպ, օգունաճագ նութգ վէ մուհավէրէլէրին սուրէթինի տախի էվվէլճէ Նէզարէթէ պիթթէպլիղ թաստիգ իթտիրմէլէրի թէնպիհ գըլընմըշ տըր.

Վանա Պատր. փոխանորդ նասպ օլունան Արժ. Յովսէփ Ծ. Վրդ. Այվազեան, կէչէն մայիսըն 21ինտէ մահէլլի մէէմուրիյէթինէ միւվասէլէթլէ, ֆէվգէլատէ զիյնէթլէրլէ գապուլ օլունուպ, բէք չօգ գէվմաթ վէ մէմուրին միւմաիլէյհի զիյարէթ իթտիքլէրի կիպի, իքի իւչ կիւն սօնրա տախի, միւմաիլէյհ քէնտիլէրինէ իատէյի զիյարէթ էյլէմիշ տիր.

Վալիյի վիլայէթ բաշա հազր. տէվրտէ պուլունտուղունտան, Բիրկիրինտէ Արժ. Յովսէփ Վրդ. միւշարիլէյհ իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր.

Մաէլմէմնունիյէ խապէր ալընտըղընա կէօրէ, ադտէմճէ պիր խայլի սէնէլէր խասթալանմըշ տախիլի թէպապէթինտէ պուլունան Տօգթ. Գաբրիէլ էֆ. Նահապետեան, պու տէֆա եէնիտէն մէէմուրիյէթը մէզքիւրէյէ թային պույրուլմուշ տուր.

ՏԱԽԻԼԻՆԷ

Տիւն պէր միւթատ ադ տը իճթիմա իտէն մէճլիսի խասը Վիւքէլատա, պազը մէվատտը տախիլիյէ հագգընտա իճրայի միւզաքէրէ պույրուլարագ, միւզաքէրաթը վագըա մուգարրէրաթընը (գարարլար) միւթէզամմին թանզիմ գըլընմըշ օլան մազպաթա, խաքիփայի Շահանէյէ թագտիմ գըլընմըշ տըր.

Իւտրինէտէ պուլունմագտա օլան Զինճի օրտուսի հիւմայունու միւֆէթթիշի, Եավէրանը Բատիշահիտէն միրլիվա Արիֆ բաշա հազրէթլէրինին, չէհրի մէզքիւրտէ պուլունան գըշլայի հիւմայունլարը իլէ լազըմ կէլէն մահէլլէրի թէվր ու թէֆթիշ իտէրէք, եագընտա Ճիսրի Մուսթաֆա բաշա վէ Գըրքա Ալիյէ վէ օրտույի հիւմայունու մէզքիւր տախիլինտէ քեային տահա պաղը աղէրի մէվգըլէրէ ազիմէթ իյլէյէճէկի մահէլլինտէն պիլտիրիլիյօր.

Տէրսաատէթտէ պուլունան 54 Բիւրօ աշիրէթլէրի, տիւն եավէրանը Բատիշահիտէն Վէհպի պէյ րէֆագաթը իլէ վէ Իտարէյի Մախսուսէնին Սոֆօրէ վափուրու իլէ Թրապիզոնա ազիմէթ իթմիշլէր տիր.

Իշպու Յունիսին 5ինէ գատար Սիվէյիշ գազասը վէ Պապ իլէ Մանտէպ Թարիֆի իլէ Հըտատ խաքէլէսինէ վիւրուտ իտէն հաճըլէրին մըգտարը 23,000 նուֆուսա վարմըշ, վէ պունլարըն աճվալը սըհհիյէլէրի էօյլէտտա պիւլունտուղու թէէմին խոլմէքտէ պուլունմուշ տուր.

ԷՍԼԱՖ ՕԼՈՒՆԱՃԱԳ ՊԻՐ ՀԱԼ

Պէյօղլունտա քիաէն Ս. Ոսկերեան ն. Գալաթօլիզքիլիսէսի ճիվարընտա վագը պիր հէքիմին խանէսի գարշուսու էօնիւնտէ, եանի սօգագտա, եաղ վէ գըշ. եանի եալըն բաշ վէ պօրաստ տախի, սապահլարը, պիր գաչ նէֆէր չարը վէ գըլլարըն, պէչէք օնար վէ տահատա գիտատէ տայըրտա, ուճանարագ, ըզգըլարագ, վէ պօսունլարընը էկէրէք պէքլէտիքլէրի, չօգ տէֆալար մաթէաճճիպ կէօրիւնմիւշ, վէ պունուն սէպէպինինտէ, պաշղա պիր չէյ օլմայըպ, իլլա տօգթօր էֆէնտինին, մօնգարրէր օլան վագթինտէն պիր տագըգա պիլէ էվվէլ գապունու աչտըրըպտա, պիչարէլէրի իչէրի գապուլ իթտիրմէմէքտէ օլտուղու մաթէճասիֆի ազիմ անլաշըլմըշ տըր.

Տիւն սապահ տախի, քէնտի կէօզլէ րիմիզլէ, մէզքիւր գապունուն էօնիւնտէ, թարիֆ իթտիկիմիզ հալտէ օլարագ, եէտի սէքիզ նէֆէր գարըլարըն պէքլէտիքլէրինի, վէ հէքիմին խըտմէթքեարընըն տա եօգարուտա բէնճէրէնի աչարագ, զէվալլըլարը կէօրտիւկիւ թագտիրտէ տախի պիլաֆիւթուր տուրտուղունու կէօրմիւշիւզ տիւր.

Միւմաիլէյհ տօգթօր, աճապա, հիչ տէկիլ իսէ ինսանիյէթ նամընա օլարագ, պիչարէլէրի սօգագտա պէքլէթտիրմէյիպտէ, հավլիսինտէ պէքլէթտիրսէ օլմազ մը.

Զաթըն պիրինին շիւպհէսինէ նէզարէն, պիչարէլէրի էօյլէ սօգագտա պէքլէթտիրմէքլիք, քէնտիսի իչին պիր իյփ վէ պիր չէրէֆ իսիզ. Աճապա սանըրըմ տըր.

ՐՕՊԷՐԹ ԳՕԼԷՃ

Ր. Հիսարընտա քեայըն Րօպէրթ Գօլէճ մէքթէպինինին թէվզիյի միւքեաֆաթ րէսմի, էվվէլճէ եազըլտըղը վէճհիլէ տիւն ֆէվգէլատէ սուրէթտէ իճրա օլունմուշ տուր.

Մէթուլինի քիրամ վէ միւթէպէրէ վէ շակիրտանըն էպէվէյն վէ աագրապաթը վէ էրքէք վէ գատըն խընճախընէ գալապալըգ մէքթէպ սալօնունտա թէճէմմիւ իթմիշ իտի.

Զիյնէթ մահէլլի միւքէմմէլ սուրէթտէ թէզյին օլունմուշ օլուպ, մէքթէպին վագթըլէ նէթիճէյի միւզաքէրէսինտէ չակիրտանը տախի հազըր պուլունմուշտա իտիլէր.

Պու սէնէ իքմալը թահսիլ իտէն չակիրտան, Էրմէնիճէ, Ֆրանսըզճա, Ինկլիզճէ, Րումճա վէ Պուլկարճա մէվզուլարէ միւնասիպ նութգլար իրատ իտիպ, հէր ֆասըլատա պիր պանտօ մուզիգա էնվայի հավալար թէրէննիւմ իթմէքտէ իտի.

Պու սէնէ չէհատէթնամէ ախզ իտէն շակիրտանտան պիրինճիլիկի իհրազ իտէն Արմենակ էֆ. Անդրէասեան, մէսուտիյէթ (երջանկութիւն) մէվզուտա պիր նութգ պէյան իտէրէք, հազըրուն Թարաֆընտան չէտիտէն ալգըշլանմըշ տըր.

Իքմալը թահսիլ իտէն թալէպէնին ատէտի 8 է պալիղ օլուպ, պունլարտան 4 ի Էրմէնի 3 ի Պուլկար վէ 1 ի Րում տուր.

Էրմէնի շակիրտանըն էսամիսի պէր վէճհի աթի տիր.

Արմենակ	էֆէնտի	Անդրէասեան
Յարութիւն	»	Յովակիմեան
Հրանդ	»	Մաթթէոսեան
Յովսէփ	»	Վարժապետեան

Մէքթէպին սայիր սընըֆ շակիրտանընտան իմթիհանլարտա պիրինճի տէրէճէյի իհրազ իտէնլէր տախի միւքեաֆաթլա թալթիֆ օլունարագ, պատէհու Միւճթէմիայի Ամէրիգա գօնսօլօսու, Ինկլիզ լիսանը իլէ, վէ մէարիֆ նէզարէթինտէն Պէյ Ափէնտի օլան Լօզօթէթ էֆ. Փրանսըզճա հայլէ միւնասիպ նութգլար իրատ իթմիշլէր տիր.

Մէարիֆ Նէզարէթի մէմուրու, ալէլ խուսուս համիյի մէարիֆ օլան զաթը հազրէթի Բատիշահի իչիւն տուա վէ թէմէննիյաթտա պուլունմուշ տուր.

Րում բաթրիգի րիւթպէթլու էֆ. Թարաֆընտան հազըր պուլունան րուհանի տախի, Րումճա իրատը նութգ իտէրէք, պատէհու Բաթրիգխանէմիզ Թարաֆընտան զիյնէթը մէզքիւրէտէ հազըր պուլունան Արժ. Եղիշէ Ծ. Վարդապետ Գալֆաեան, Էրմէնիճէ ֆասիհանէ վէ պէլիղանէ պիր նութգ իրատ իլէ, Ս. Պատրիարք հազր. Թարաֆընտան մէքթէպ միւտիրիյէթ վէ մուալլիմլէրինէ պէեանը թէշէքքիւր վէ մէմնունիյէթ իթմիշ, վէ իքմալը թահսիլ իտէն շակիրտանը տախի թէպրիք էյլէմիշ տիր.

Պուլկար Էքզարխոս վէքիլի Պուլկարճա վէ Էրմէնի Բրօթէսթան ճէմաաթը րէիսի սաատ. Յակոբ էֆ. Պօղոսեան վէ էն սօնրա մէշհուր ավօգաթ Մ. Բիրս քէնտիլէրէ մախսուս թալագաթը լիսանիյէ իլէ Ինկլիզճէ նութգլար իրատ իթմիշլէր, վէ խուսուսի իլէ մէքթէպ միւտիրի Մ. Վօշպըրնըն շաէանը մէտհ ու թահսին օլան սայ ու իգտամընը զիքր ու պէյան իթմիշլէր տիր.

Զիյնէթ խիթամընտա պիր տուա օգունարագ, ճիւմլէ հուզզար գըրըմ իթմիշլէր, վէ ագըպինտէ մէմնունէն վէ մէսրուրէն տաղըլմըշլար տըր.

Պաղը Տախիլիյէ հավատիսիմիզ իքինճի սահիֆէյէ միւրաճաաթ օլունա.

ԹԱՐԻԽՃԷ

Մինիսթրէ Թապ ու Նէչը օլունուպ, բրէնս Պիզմարգըն մուրէվվիճի էֆքեարլարընտան պիրի պուլունտուղու զանն օլունան Ալէքսանտր Ֆօն Պրանտ գազեթասը, պու քէրրէ պիր մէգալէ նէշր իթմիշ օլուպ, Պերլինին նիմ րէսմի Բօսթ գազեթասը վէ Ֆիլիթերաթուր պուլունան մուխպիրի վասըթասըյլա Թայմս գազեթասը, մէգալէյի մէզքիւրէնի գարիյինլէրինէ Թագտիմինէ արզ իթմէքտէ, վէ օլ պապտէ մուլթալէալարը կիրիշմէքտէ տիրլէր.

Մէզքիւր Մինիսթր գազեթասը, Ֆրանսա Թարաֆընտան վագը օլան քեաֆֆէյի իթթիֆագ Թէքլիֆլէրինի, Ռուսիանըն գաթիէն րէտտ իթմիշ օլտուղու պէեան, վէ Թասնի վէ իսթիրա իթմիշ օլտուղու չու հավատիսի, տահա Թէնզիհիյլէ վէ մուսթէհզիա Թէֆէրրուաթըյլա պէր վէճհի աթի Թէզյին իյլէմէքտէ տիր.

«Պու իշ իմփէրաթօրիցա Ֆրէտէրիգին Բարիստէն հարէքէթ իթտիկի Թարիխտէ վուգու պուլմիշ, օլ զէման Ալմանիա իլէ Ֆրանսա պէյնինտէ վախիմ պիր մունազաա զուհուրինտէն գօրգուլմագտա իտի. Իմփէրաթօրիցա Ֆրէտէրիգին Ֆրանսայը զիեարէթի էսնասընտա, Բարիս էրպապը սէնայիինին Պերլին սէնայի սէրկիսինէ իշթիրաք իթմէմէսինտէն նաշի պիթթապի մունֆէիլ օլմասը, Ալմանիա իլէ Ֆրանսա պէյնինտէ չաբուք պիր մուհարէպէ զուհուրի Թագտիրինտէ, Ֆրանսանըն Ռուսիաեա նէ տէրէճէյէ գատար կիւվէնէպիլէճէկինի անլամագ իչին, Բէթըրսպուրկ Ֆրանսըզ սէֆիրի Մ. տը Լապուլէյ, Չար հիւքիւմէթինի վէ պիլ խասսա Չար հազրէթլէրինի կէչէն ֆէպրուարտա սօնտարընտա իսթիմզաճէ մէէմուր օլմուշ տըր.

«Իշ մունթազամ պիր իթթիֆագ մուահէտէսի ագտինա մուվաֆագաթ օլմայըպ, եալընըզ Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի Ալմանիա իլէ մուհարէպէյէ Թուծուլտուղու Թագտիրտէ, Ռուսիանըն Ֆրանսաեա մուավէնէթ իտիպ իթմէյէճէկինի անլամագ իտի.

«Սէֆիր իմփէրաթօր հազրէթլէրինին հուզուրունա չըգմազտան էվվէլ, խարիճիէ նազըրը Մ. տը Կիրս իլէ մուրաճաաթ իտիպ աքսի ճէվապ ալմըշ տըր. Մ. տը Լապուլէյ Ռուսիանըն չու գաթի ճէվապը րէտտ իսթիքրարլէրինէ իսթիֆարընը վէրմիշ տիր. Ռուսիանըն Բարիս սէֆիրի Մ. տը Մօրէնհայմ տախի հագընտա Բարիս սէֆարէթինտէն ինֆիսալ իտէճէք տիր, մաամաֆիհ սէպէպը ինֆիսալի իտէ, Ֆրանսանըն հէր հալտէ Ռուսիաեա կիւվէնէպիլէճէկինէ տայիր րէյինի մուքէլլա Մ. Ֆրէյսինէ վէ խարիճիէ նազըրը Մ. Ֆլուռանս իթմինան պախշ օլաճագ սուրէթտէ Թէէմինաթ վէրմէսի տիր. Մալիւմ օլտուղու վէճհլէ, Մ. տը Լապուլէյին խալէֆի Չէրատտէ Ֆրանսըզ սէֆիրի գօնթ տը Մօնթէպէլլօ օլուպ, Մ. Մօրէնհայմ կէլինճէ, մուամիլէյհին եէրինէ տախի հագընտա Ռուսիանըն Լօնտրա սէֆիրի Մ. տը Սթալ Թաեին գըլընաճագ տըր. Նիհաեէթ գօնթ տը Մույուն Մ. տը Մօնթէպէլլօնուն եէրինէ Չէրատտէ Ֆրանսա սէֆարէթինէ նագլ ու Թաեինի օլունաճաղը Թէհագգուգ իթմիշ տիր»:

Մինսկի գազեթասընըն պիր սուրէթի մուլթազիմէ վէրտիկի հավատիսա պագ մէալտէ օլուպ, Ֆրանսանըն Ռուսիաեա վագը օլան Թէքլիֆաթընըն տաէիմ գապուլի կիպի նէշրիաթը նէ տէրէճէլէրտէ խիլաֆը հագիգաթ օլտուղու վուգուաթըյլա սապիթ տիր. Ֆրանսա իլէ Ռուսիա պէյնինտէ մէվճուտ օլան աւարը տօսթի վէ մուխատէնէթին նէ րապըտէլէրտէ մէթին վէ գուվվէթլի օլտուղունու Թարիֆէ հաճէթ մէսս իթմէզ. Հալպուքի կէրէք Ալման վէ կէրէք Ինկիլիզ գազեթալարըն Ֆրանսաեա եալընըզ կէօսթէրմէք, վէ չու սուրէթլէ իթթիֆագը մուսէլլէս մուահէտէսինին պիր ան էվվէլ Թէճտիտի էսպապընը Թէսհիլ, վէ մուշքիլաթը վագըաեա րէֆ ու իզալէեէ սայ իթմէլէրի, իճապը մասլահաթ իգթիզասընտան օլտուղու, վէ մէմլէքէթլէրի մէնաֆիյի տախի օ մէրքէզտէ հուսուլպէզիր օլաճաղը պէտիհի պուլունտուղունտան օլմայլա, օ պապտէ Թաթվիլի քէլամէ լիւզում կէօրիւլմէմիշ տիր.

* *

Ալմանիա իմփէրաթօրու իքինճի Կիյօմ հազրէթլէրի, կէչէն կիւն Հավէլ վէ Սփրէ նէհիրլէրինի Թէշքիլ իտէն պէօյիւք կէօլլէր միեանընտա Բան ճէզիրէսինտէ Ինկիլիզլէրին Հօրթ Բօրն Թայիր իթտիքլէրի պիր սահրա զիեաֆէթի վէրիպ, մէճլիսի մէպուսան վէ մէճլիսի աէեան ազասընտան պէք չօգ զէվաթը մուհթէրէմէ պարլամէնթօ չէնլիկի իթլագընա չէնապան օլան մէզքիւր զիեաֆէթտէ հազըր պուլունմուշլար տըր.

Իմփէրաթօր հազրէթլէրի պէր մուեթատ ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իլէ, մէսայիլի հէվայիէտէն մաատուտ օլան պիր չօգ մէսայիլի սիեասիէ վէ էգօնօմիգէտէն պահս իթմիշ տիր. Մուշարիլէյհ մուքէլլէֆէն Մ. Միգէլ վէ Մ. Հէրֆուրթ իլէ էսնայի մուքեալէմէսինտէ, հագընտա խիթամ վէրիլէճէք օլան պարլամէնթօ տէվրէսի իճթիմաիեսինտէ, մուխթէլիֆ ֆըրգալար միեանընտա Թէհատտիս իտէն մուզաքէրաթ վէ մունագաշաթըն, սայրը պէլտէյի իհթիմալիեէլէրինտէ վուգու պուլտուղունտան տօ չիւրիւթէլի օլտուղընտան նաշի պէեանը մէմնունիեէթ իթմիշ տիր.

Իմփէրաթօր Կիյօմ հազրէթլէրի Լօրէնտէ մալիք օլտուղու Ուրվիլլէտէքի էմլաքընտան պահս իթտիկի սըրատա, Ալմանիաեա իլհագ օլունան չու մէմալիքտէն արազի իշթիրասըյլա, կէօսթէրտիկի մուսալէ տիկէր զէվաթըն տախի իթթիպա իթմէլէրի արզու օլունուր մէվատտէն պուլունտուղունու պէեան իյլէմիշ տիր. Մուշարիլէյհ հազր. պիլխասսա պէօյիւք ֆամիլեալարըն իքինճի էվլատլարը Թարաֆընտան, Լօրէնտէ արազի մուպաեաասըյլա օրատա տայիմի վէ մունթէզամ օլարագ Թէէսիսի մէսքէն վէ իգամէթկեահ իթմէլէրի արզու օլունուր իտիկի, վէ չէօյլէճէ իլհագը կիւֆթար իյլէմիշ տիր.

«Լօրէնին իգլիմի բէք կիւզէլ տիր. Թօբրագը գաեէթ պէրէքէթլի, վէ էհալիսի զիքաուէթլի ճալիպի Թէվէճճուհ տիր. Մէմլէքէթի մէզքիւրէտէ արազի Թաաարրուֆու վէ էմլաք իսթիմլաքը խուսուսիլէ Ֆրանսըզ վէ Պաս-Ալզաս ասըլզադէ ֆամիլեալարընա մուվաֆըգ տիւշէր; զիրա պունլար վագթիլէ տա Պալթիգ էեալաթընտա հիճրէթ վէ օրալարընը չէնլէթմիշլէր տիր»:

Մէտտուհ միեանընտա օրտունուն Ցունճու գօլու գօմանտանը ժէնէրալ տը Վալտէրսէ տախի պուլունմագտա իտի. Իմփէրաթօր մուշարիլէյհ յունիոյի 28ինտէ Հէլկօլանտ ճէզիրէսինէ վուգու պուլաճագ սէյահաթընտա քէնտիսինէ րէֆագաթ իթմէսի Թէքլիֆինտէ պուլունմուշ տուր.

Զիեաֆէթ խիթամ պուլտուգտա, սէրայ սանտալլարը իմփէրաթօր հազրէթլէրինին մուսաֆիրլէրինի սթասիոնա գատար կէօթիւրիւպ, օրատան Պէրլինէ մուաուտէթլէրինէ հարէքէթ իթմիշլէր տիր.

* *

Լօրտ Սալիսպըրի մուսթէմլէքեաթ նազըրը լօրտ Քնութսֆօրտ վէ Թիճարէթ Օտասը րէյիսի սըր Միքայէլ Հիքս Պիչ վէ Խարիճիէ մուսթէշարը սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսօն պէրապէրինտէ օլտուղու հալտէ, ախիրէն մէճլիսի մէպուսանտէն պիր չօգ ազալարը, վէ Ինկիլթէրանըն պաշլըճա սէնայի շէհիրլէրի վէքիլլէրինտէն մուրէքքէպ վէ տէվլէթին պիր հէյէթի Թիճարէթինտէն իպարէթ օլան պիր հէյէթը մէպուսէյի գապուլ իթմիշ տիր.

Մէզքիւր հէյէթը մէպուսէ, Ինկիլթէրա իլէ մուսթէմլէքեաթը արասընտա, մունասէպաթը Թիճարիէ հագգընտա պիր ուսուլ վէ րապըթա Թուչունմէք, վէ մուսթէմլէքեաթըն, աճնէպի մէմլէքէթլէրտէն զիեատէ Ինկիլթէրանըն Թիճարէթ նօգթայի նազարընճա մուսաայիտ չէրայիթտէ պուլունմասընա տայիր օլան սէլահիյէթինի մէն իլէ 1862 վէ 1865 սէնէլէրինտէ էճնէպի հիւքիւմէթլէրիյլէ մունագիտ օլան մուահէտաթտան նէչէթ իտէն Թէահհիւտլէրտէն մէմլէքէթի Թախլիս մագսատը իլէ օլան Թէսալիլին իթթիխազը զըմնընտա, պիր գօնֆէրանս իճթիմաընա տավէթ վէ նա պիր գօմիսիօն Թաեին իթմէսինի Թէքլիֆ իթմիշ տիր.

Լօրտ Սալիսպըրի քեաֆֆէյի մուահէտաթը ֆէսխ իթմէքսիզին, եալընըզ պազը մէվատտը ֆէսխ ու իլղա իթմէք գապիլ օլմատըղընը, վէ պունտան պաշգա հիւքիւմէթ պու պապտէ չիմտիլիք Թէճրիպէ մուամէլէ իթմէզ իտէ, չու աշքեար մուղայէրէթտէ պուլունան մէմլէքէթի գարշըթամագ իչին իշ ֆըրսաթտան իսթիֆատէ իթմէսինի պէեան իթմիշ տիր.

Լօրտ Սալիսպըրի մէզքիւր մէմլէքէթին մուհ քէմէսինէ արզ իթմէք իսթէ, ճէր նէրտէ խաթըրլայըր ագտ իթմէլէրինի մէզքիւր հէյէթը մէպուսէեէ նասիհաթ իթմիշ տիր. Մուհագգիգա Ինկիլթէրա իչին մէսալիհի հաեաթիէտէն մաատուտ օլան չու մէսէլէտէ, մուսթէմլէքեաթըն Թէվճիհ վէ Թիճարէթինին էսասընա մուլթէզիմ տիր, հիւքիւմէթ էֆքեարը ումումիէ Թարաֆընտան իթիրազ օլունմազ էր. Մամաֆիհ հիւքիւմէթ հէյէթը մէպուսէնին մուլթազիմաթընը ճիտտէն նազարը տիգգաթա ալմագտա տըր.

ՌՈՒՍԻԱՆԸՆ ԱՀՎԱԼԸ ՄԱԼԻԵՍԻ

Ալմանիա մուհարրիրլէրինտէն տօգթ. Քէֆքէն, ախիրէն Լօնտրատաքի Ալման սէրկիսինտէ Ռուսիա ահվալը մալիէսինէ տայիր չայանը տիգգաթ պիր նութգ իրատ իյլէմիշ տիր.

Մուշարիլէյհին պէեանընա կէօրէ, 1870տէն 82եէ գատար, Ռուսիանըն տուեունու պիր միսլի գատար Թէզայիւտ իտիպ, 915 միլեօն րուպլէ գայիմէ տախիլ իխրաճ օլունմուշ տուր. 1842տէ Ռուսիա տուեունու խարիճիէսի 6 միլեօն Ինկիլիզ լիրասը իքէն, 1882տէ 189 միլեօն լիրաեա պալիղ օլմուշ, վէ մուտտէթի մէզքիւրէտէ տուեունու տախիլիեէսի 230 միլեօն րուպլէտէն 2 միլիար 730 միլեօն րուպլէեէ չըգմըշ տըր.

1882տէն պէրի տուեունու արթար-

ԹԷՖՐԻԳԱ (59)

ԹԱՄԱՀՔԵԱՐԼԸԳ

ՄԻԼԻՕՆԼԱՐՃԱ ԲԱՐԱԼԱՐԸ ՕԼԱՆԼԱՐ

ինիզ, վիրինիզ արապաճըղըն պարասընը, – տէտի Լուի.

—Էֆէնտի, պէօյլէ պիր կիւզէլ ալթունուն գըյմէթի աճապա գա՞չ ֆրանգ տըր. – տէտի գարուճու.

—Գըյմէթի պօրճումտան զիեատէ տիր, սիզ կիտինիզ սարրաֆա պօզտուրունուզ, տահա գըյմ. տօգուզ ֆրանգըը վիրինիզ, – տէտի Լուի.

—Միւսիւ Լուի, ինշալլահ բէտէրինիզ պու ալթունտան չօգ ճա Թօփլամըշ տըր, հա՞, նէ՞ տէրսինիզ, էօյլէ՞ մի տիր. Քէնտինի Փագըր հալտէ կէօսթէրմէքտէ օլան պիր ատէմտէն, քի՞մ մէեմուլ իտէր իտի քի պէօյլէ... – տէտի գարուճու խավաչճաճըգ սէօյլէնէրէք.

—Զը՛գըլըզ տիլչարը, վէրինիզ արապաճըղըն պարասընը, վէ արթըգ կէլմէնինիզ հօշտուր, – տէտի պագըրտը Լուի մէրգումուն էօյլէ պիր վուգուֆսուզլուգ իլէ զուհուրա կէլմիշ օլան սիւալինտէն տօլայը կիւճէնիփ հիտտէթլէնէրէք.

Գարուճու տէրհալ տիշարը չըգտը, վէ Լուի, պիր տահա իւսթէ պիրէ կէլիպտէ քէնտուսի Թաճիզ իթմէսին իչին, գարուճու արգասընտան քիլիթլէտի, վէ սինէ տօլապըն էօնիւնէ կիթտի. Վէ բէտէրինին վասիեէթնամէսի սուրէթինի օգումագտան էվվէլ, սայքի քէնտուսի րազըն օլտուղու հալտէ, պիր ճիւզի մուտտէթ, ալ՛գ ալըգ պիր Թարզ իւզրէ մէզքիւր ալթունլարը Թէմաշա իյլէտի. Կէրչի, էօյլէ պիր քէտէրամիզ վագըթտա, եանի բէտէրինին Թէլէֆինի ունուտարագ, նախիլ օլտուղու տէվլէթ ու իգպալտէն տօլայը սէվինիպ մէմնուն օլմագլըղը, քէնտինէ ճահիզ կէօրմէքտէ իտի լաք տէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, Մարիէթին քէօշէյի խալվէթըրտան չըգ արթամաղընըզտան, վէլէվ կէօզլէրի էօնիւնտէ պուլունան սէրվէթտէն մաատա բէտէրինին հիչ պիր մալի պուլունմասա տախի, մէպլաղը մէզկուրու եալընըզ պիր րուպօյլա պիլէ, մուտտէթի էօմիւրլէրինի, քէմալի րահաթ վէ սէատէթ իլէ կէչիրէպիլէճէքլէրինի տուշիւնմէքտէ իտի.

Վէ, Մարիէթ հագգընտա, բէտէրի Թարաֆընտան զուհուրա կէլմիշ օլան նիյեէթի փասլանէյէ կէլինճէ, օլ խուսուսու ունուտաուպ քէօշէյի խալվէթընտան Թարտ իլէ մէք իսթէտիկինտէն, քէնտու քէնտունէ. «վէլէվ բէտէրիմ, մէրգումէ իլէ էվլէնմէքլիկիմէ րուհի րըզա կէօսթէրմէյէճէք իտի իսէ, մամաֆիհ պու գատար սէրվէթէ մալիք պուլունմագտա իմիշ տիր, հիչ չիւպհէ ճանիզ տէկիլ տիր քի, պիր քէրրէ պիզ էվլէնիպ պիթթիրտիքտէն սօնրա, խոշնուտլուղումըզը Թէէմին իթմէքլիկի տուշիւնմէքլիկէ հիմմէթ իյլէմէճէք իտի, » – տէտի Լուի, գաթիան, սանքի Թամահքեար ատէմլէրին միրասխօրլարը միսիլլու, մէզքիւր սէրվէթի ազիմէնի գօնտուգտան սօնրա, օլ անէ տէկին պէտէրի Թարաֆընտան սէթր օլունարագ, քէնտիսինէ Փուգարաճա պիր էօմիւր կէչիրթիրիլմիշ օլմասընտան տօլայը, գալպինտէ պիր էսէրի գարազ հիս իթմէքսիզին օլմագսըզըն, իլլա մուղանիրի օլարագ, բէտէրի հագգընտա քէմալի հիւրմէթ հիսս իյլէմէքտէ, զաէէթլէ մութէէսսիր օլմագտա, վէ էլլէրինէ տիթրէմէքտէ օլտուղու Թագտիրտէ վասիեէթնամէեի ալտը վէ միւհրիւնիւ գօբարարագ աչտը.

ԺԲ

Անճագ իքի մահ մուգատտէմ խազըրլանմըշ օլան մէզքիւր վասիեէթնամէնին մունտէրիճաթը չու ածիտէքի մատտէլէրտէն իպարէթ իտի.

«Օէվլիւլիւ էվլատըմ սէնին, իշպու խապտըդլարըմը օգուտուղուն վագըթտա, պէն Թէրքի հայաթ իթմիշ պուլունաճաղըմ տըր.

«Սէն պէնի ասիմա Փագըր զանն իթմիշսին տիր, հալպուքի սանա Թամահքեարլըղըմ սապէպինտէ Թօբլամըշ օլտուղում հալտէ պիւյիւք պիր սէրվէթ պըրագըյօրըմ տըր.

«Պէն Թամահքեարըն պիրի իտիմ, անը ինքեար իյլէմէմ, վէ ինքեար իթմէքտէն պաշգա, հաթթա իֆթիխար տախի իտէրիմ.

«Վէ պունունլա նէշատէթ պա՛գ նէ տիր.

«Սէն տիւնեաեա կէլմէզտէն էվվէլ, կէրչի մէնֆէաթիմ իչին Թօբլարտըմ, լաքին նէ քէնտի րահաթըմ վէ նէ տէ վալիտէնին րահաթլարընը արթըրմաղլըղը տիւշիւնմէքսիզին Թօբլամագտա իտիմ, հալպուքի սէն տօղունճա, վէ վալիտէնտէ հասթալանմաղա պաշլատըղը սըրատա,

գէլինմաւն 1890 պիւտճէսինտէ 888 միլիոն ռուպլի վարիտաթը գէօրիւլմիւշ իսէ 266 միլիոնտան զիյատէ պաշխա ուսուլ միւճէվէնէ ֆայիզ վէ ջէպէ լ մալ թէքալիֆ աթըրա թախսիլ օլունմուշ տուր։

22 ½ միլիոն 500 պին ռուպլի նուգուտու իհթիյաթիյէ մուգապիլինտէ, պիր միլեառ 36 միլիոն ռուպլի գայիմէ թէտավիւլտէ պուլունմագտա տըր։ Մէսարիֆի ասքէրիյէ 260 միլիոն ռուպլի տիր։ 1890 սէնէսի միւվազէնէսինտէ նագտին 40 միլիոն 500 պին ռուպլի տիր։ Մալիյէ նազըրը Մ. Վիշնէկրատսքի պատիշահ հազրէթլէրինէ միւքատտէմ լայիհա, 100 տէ 5 ֆայիզլի 508 միլիոն ռուպլի թահվիլաթը, 100 տէ 4 ֆայիզլի 582 միլիոն ռուպլի թահվիլաթա թէպտիլ, վէ պունտան նամէհալին բէտէլ մալինի թէդիյէ իտմիշ տիր։

Պու սուրէթլէ աւտուս սէնէլիք միգտարը 25 սէնէտէ թէտիյէ օլունմաճագ իքէն, 81 պուչուգ սէնէտէ թէտիյէ օլունաճագ տըր։

Իշպու միւպատէլէնին նէթիճէսի Ռուսիա պանքալարը 100 տէ 2 պուչուգ գօմիսիոն ալմըշլար տըր։ Սէքքէյի խալիսէ ծլարագ, կէօմիւշ ռուպլէտէն միւթէմատիյէն զամմ օլունմուշ, վէ պունտան թիճարէթ սէքթէտար օլմուշ տուր։

Ռուսիանըն պաշլըճա սէրվէթը ումումիյէսի զիրաաթ օլուպ, Բէթրըպուրկտա Ինկիլթէրրա սէֆարէթի սըր քեաթիպլէրինտէն Մ. Քէնէտինին պիր րապօրթօսունա նէզարէն, 1872 թարիխինտէ, Եվրոբա գըթաասընտա պուլունան Ռուսիա մէմալիքինտէ արազիյի մէզրուէ 155 միլիոն Աէռ իքէն, (պիր աէռ 4,70 տէօնիւմ տիւր) 79 տա 167 միլիօնա գատար թէզայիւտ իթմիշ, վէ 84 տէ 136 միլիոնա տիւշմիւշ, վէ մահսուլաթ պիր միլեառ 498 միլիոնտան 709 միլիոնա թէնէզզիւլ իթմիշ տիր։ Զիւրրաըն ազալմասը խըրմէթի աւքէրիյէյի թաամմիւմինէ համլ օլունուր։

Մ. Քէնէտի 1885 թարիխինտէ, Ռուսիա չիֆթճիլէրինին վէրկիլէրի արթըրըլմաճագըը, մաքօրթօսունտա պէհան իթմիշ իքէն, անտէն պէրու պիր չօգ պագայա թահսիլ օլունմուշ տուր։

Ասըլզատէկեանա բարա իգրազ (քօտիքնճ վէրմէք) իչին թէքսիս օլունան պանգանըն նօգսանը, 1888 սէնէսինտէ, 1 միլիար 97 միլիոն ռուպլի օլմագլա, պունուն թէսվիյէսի իչին բիանգօլու թահվիլաթ իխրաճ օլունմուշ իքէն, 340 գատար ասըլզատէնին թէսվիյէյի տէյն խուսուսլէրինէ վէ կիւլլի վէրկիսի պանգանըն էմլաքըը սաթըլմագ լազըմ կէլմիշ տիր։

Մալիյէ նազըրը Մ. Վիշնէկրատսքի, միւթէամատը սիեասէթէ վէ գամպիօլար իշլէրինէ, թիճարէթ էֆքեարը իլէ, էճնէպի պանգալարընա քիւլլիյէթլի նուգուտ թէրաքիւմ իթտիրմիշ իսէ տէ, ախիրէն միւպատէլէթէն Ռոչիլտ մարիֆէթի իլէ ագտը մուգավէլէ օլան իսթիգրազ Ռուսիայա ... օլամատըղընտան, Ռուսիա ահվալը մալիյէսինին բէքտէ էյի պիր հալտէ պուլունմատըղը մէյտանա չըգմըշ տըր։

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԹՐԱԿԻԱ, ՊԱՆՏՐՄԱ ԵՒ ՊԱԼԸՔԷՍԻՐ

Հրամանաւ Գեր. Պատ. Փոխանորդ Ս. Հօր անցեալ մայիս ամսոյ 16րդ հինգշաբթի երեկոյ մեկնեցանք դէպ ի Ռոտոսթոյ յուխտ և յերկրպագութիւն Ս. Թադէոս հրաշագործ բժշկին և ի տեսութիւն մեր սիրակցորդ բնակչաց յորոց էինք բաժնուած չորս ամսոյ հետէ։ Մայիս 17 ուրբաթ առաւօտ ողջամբ հասանք ի Ռոտոսթոյ և ուղղակի իջեւանեցանք Նորակառոյց Առաջնորդարանն։ Տեղւոյն գեր. առաջնորդ Հոգեւոր Հայր Հմայեակ Սրբազանն, մեծ հիւրասիրութեամբ պատուեց զմեզ։ Նորին Սրբազնութեան հրամանաւ շաբաթ առաւօտ Ս. Թադէոս եկեղեցին և կիւրակէ առաւօտ, Տօն Երեւման Խաչի, Ս. Խաչ Թաղի եկեղեցին պատարագեցինք կատարելով մեր ուխտն և տալով ջեր մեռանդ ժողովրդեան հոգեւոր օրհնութիւններն։ Թէպէտև պատրաստուած էինք մեկնիլ, բայց ըստ խնդրանաց բարեպաշտ ազգայնոց ամանց, սպասեցինք մինչ մայիս 23 հինգշաբթի՝ իբրակատոյց Ս. Փրկչի մատրան մէջ պատարագելու. սոյն պատեհաւ քնելով օգուտ քաղելով կուռամբ Ձեր օգտաշատ օրաթերթին մէջ տալ մի քանի տեղեկութիւններ նախ Ռոտոսթոյի վրայ ուր 4-5 տարիներ առաջնորդական պաշտօնն եմք վարած։

Գեր. Հմայեակ Սրբազանն մեծ փոփոխութիւններ ներմուծած է թէ՛ ըստ ժամանակամիջոցի սոյն ազգայնոց մէջ։ Նորակառոյց առաջնորդարանն որ թըր րակիոյ գեղածիծաղ ափանց բարձրաւանդակի մը վերայ հաստատեալ է, պատիւ կը բերէ Ռոտոսթոցւոց, երկու Թաղի հոյակապ եկեղեցիք բարեզարդուած են ընտիր կերպիւ, գերեզմանատունն որ կենդանեաց տրտունջ մ՚եղած էր, շրջապատեալ է այժմ կրաքարաշէն որմով, և պահապան մ՚է յատկացուած որ աւուր զայն առաւել եւս գեղեցկացընելու համար։ Ժողովրդեան մէջ հաւատոյ սէրն մուտ է գտած, այնպէս որ ամէն կիւրակէ կոնդագոնդ կը դիմեն եկեղեցի Նորին Սրբազնութեան խրատալից քարոզներուն ունկնդրելու։ Ռոտոսթոյիք չենո դոհ են իւրեանց հովուէն, Ազգ. Ժողովք ըստ Սահմանադրութեան օրինաց լաւ կանոնակերպութիւն մ՚ունին. ուշադրութեան արժանի է նաև ազգասէր խնամակալութիւնն՝ որ այս տարի հարիւր Օսմանեան ոսկի ծախսած է, ձմեռն անդամալի ըն նել տալու չքաւորին ընտանեաց, և այսօր ձեռն ի մուխ կարկառող ազքատ հայ մը չ՚երեւնուիր փողոցներու մէջ։ Մեծապէս կը փափաքէինք Ս. Յովհ. վարժարանն իսկական յառաջադիմութեան շաւղին մէջ մտած տեսնել, բայց ցաւօք կը խոստովանիմք թէ ո՛չ այնչափ գոհացուցիչ վիճակի մէջ գտանք, նա մանաւանդ աղջկանց վարժարանն բոլորովին երեսի վրայ թողուած էր։ Ս. Խաչ թաղի վարժարանն բաւ ներելով իւր պաշտօնէին քիչ ու շատ գոհացուցիչ վիճակ մ՚ունէր։ Յուսամք որ Գեր. Հմայեակ Սրբազանի և Ազգ. Ժողովոյ ջանիւք, նոր պաշտօնէութեան պէտք եղածն ի գործ կը դրուի կրթական խնդրոյն համար որ ամենէն աւելի կենսական է։

Ռոտոսթոցւոց վիճակն խիստ ցաւալի էր եղած անցեալ տարի հնձոց սակաւութեան պատճառաւ, վասն զի ժողովուրդն մեծաւ մասամբ հողագործ է, բայց այս տարի տեղացող յորդառատ անձրեւաց շնորհիւ մեծ առատութիւն կ՚սպասուի, անցեալ մայիս 23ի հինգշաբթի օրուան տեղի ունեցած փոթորիկը թէեւ մարդու կորուստ տեսաւ, նաև կային հաւասոյ աղբիւրէ տեղեկացանք թէ հնձոց մասին չկար վնաս, միմիայն որթատունկերն ունէին փոքր ինչ կառուած։

Տեղւոյն Հայոց երեւելիներն են Գրիգոր էֆէնտի Ալեանազ, Ցակոբովիչ և Ղազար էֆէնտի Ցակոբեանն։ Գրիգոր էֆէնտին՝ բաւական ծառայութիւններ մատուցած է Ազգին, ոգեանամենի ծերունազարդ անձնուրութիւն մ՚է շատ հարուստ հեզահամբոյր, հիւրասէր, և կրօնասէր բառին բովանդակ նշանակութեամբ և մեծ պատիւ կընծայէ բոլոր կրօնաւորաց։ Մեր ջերմագին շնորհակալիքն կը յայտնեմք Գրիգոր էֆէնտի Ցակոբովիչի և Ռոտոսթոյի բոլոր ազգայնոց՝ որք անդր քան զչափն հիւրասիրեցին զմեզ։

Մայիս 23 հինգշաբթի օր պատարագեցինք Ս. Փրկչի մատրան մէջ և տալով մեր հոգեւոր օրհնութիւններն և կատարելով մեր ուխտն մեկնեցանք ուրբաթ առաւօտ մայիս 24, խաղաղ և հանդարտիկ ծովով մը չորս ժամէն հասանք Երեկլիսեան ժամ 11ին, և սոյն գիշերն Մէրասեէտիեան Մկրտիչ էֆէնտիին տունն հիւր մնալով շաբաթ առաւօտ ընկերակցութեամբ Մկրտիչ էֆէնտիի Պանտըրմա ուղեւորեցանք և գրեթէ երկու ժամէն հասանք ի Պանտըրմա։

(Շարունակելի)

ՄԻՔԵՍԱԹԻԳ

ՊԷՆԼԻՏԷՆ

... Խմբագիր,

Պատուական Մանզումէիդ 6441 թուոյն մէջ ուրախութեամբ կարդացի Ռոտոսթոյի Ս. Խաչ Թաղի Ցիսուսեան երկսեռ վարժարանի կրթական վիճակին վրայ գրուած գեղեցիկ տողերն։ Արդէն ծանօթ էր ինձ յիշեալ վարժարանի ուսումնական յառաջդիմութիւնն քանի որ կը դասախօսէին անդ մեծ ոգեւորութեամբ մեծայարգ Եկէնեան Ցովհաննէս և Հայրիկեան Աբրահամ էֆէնտիք՝ մին՝ հայ լեզու և դրագիտութիւն և միւսն ալ թուրք լեզու։ Այդ երկու արժանաւոր ուսուցչաց գիւրուսոյց եղանակին և հակառակ իրենց ընդունած չնչին ամսաթոշակին անդուլ աշխատութիւնքն արդէն ամեն ծնողաց ալ ուշադրութիւնը կը գրաւէին, և սակայն ժողովուրդն ժամանակի մէջ ունէր գնահատելու նոյն այն ջանքն ու աշխատութիւնքը։ Արդ, ուրախ ենք այսօր ՚ի սէր Ռոտոսթոցի հայ ծնողաց կրթութեանը, որ տեղւոյն Պատ. Թաղ. Խորհուրդն ճանչնալով վերջապէս Եկէնեան էֆէնտիի գրական և ուսումնական բարձր արժանիքն, յանձնած է նմա իւր վարժարանին տեսչութիւնը։

Պիտի ներէք անշուշտ Տ. Խմբագիր, եթէ այս առթիւ քանի մը խօսք ալ գիւղիս վրայով գրենք։

Պրուսայի հոգեւոր իշխանութեան ներքեւ, և անոր դէպ ՚ի հիւսիս 6-7 ժամ հեռաւորութեամբ լերանց մէջ երկու բլրոց մէջ տեղ զառ ՚ի վայրին վրայ հաստատուած և մօտ 700 տուներէ բաղկացեալ հայկական գիւղ մ՚է Պէնլի։ Ունի հնաշէն և փոքրիկ եկեղեցի մը յանուն Ս. Աստուածածնայ, հինգ քահանաներ որք բայց աւագերէց քահանայէն որ իւր կրթութիւնն առած է ժամանակին ՚ի Պրուսա, կրթուած են գիւղիս վարժարանին մէջ ՚ի ձեռն Ցարութիւն Պաղտասարեան՝ Նախկին բազմաշխատ վարժապետի դպրոցիս։ Ինչպէս ժողովրդեան նոյնպէս և քահանայից նիւթական վիճակն լաւ տպաւորութիւն չէ թողած մեր վրայ, զի, քահանայք սախպուած են շատ օրեր արտաքին աշխատութեանց պարապիլ։ Ժողովուրդն ընդհանրապէս կապրի հողագործութեամբ և շերամապահութեամբ, ունի այգի և ձիթաստաններ, որոց պտուղներէն կը պատրաստեն կանայք ամենազնիւ ձէթ (Թօզլըգա եաղը), որք կը դերազանցեն ՚ի կէմլէյիկ և այլ ամենուրեք պատրաստուած իւղերն և քան զայնս բաւական բարձր գնով կը վաճառեն. առատութեամբ կը գտնուին աստ շագանակենիք՝ որք բաւական քանակութեամբ պտուղ կ՚արտադրեն։ Այսչափ բերքերն յիշելէս վերջ, ցաւ ՚ի սիրտ կըստիպուիմ յիշել ժողովրդեան յետին աստիճանի աղքատութիւնը, այնպէս զի հազիւ հազ կը գտնուին 700 տուներէն 100 տուներ որք ամբողջ տարին կարենան ապրուստ ընել առանց կէմլէյիկի Ցոյն վաճառականներէն 100ին 40 դրուշ շահով սաակ առնլու, մնացեալք ընդհանրապէս ցաւալի վիճակ մ՚ունին գրեթէ։ Պիտի զարմանա՞ն արդեօք ընթերցողք և պիտի մեղադրե՞ն զՊէնլիցին այդչափ բերքեր ունենալով հանդերձ, աղքատութեան մէջ գտնուելնուն համար։ Գիւղըս այցելող որդոյ ազգայինք կրնան մեր գրածներուն ճշմարիտ վկայներ ըլլալ, և զՊէնլիցին մեղադրողներուն գաղափարն փոխել, զի, նոքա գիտեն թէ՝ որչափ դժուար է Պէնլիի մէջ լաւ ապրուստ ընել առ ՚ի չգոյէ պարարտ հողի։ Գիւղիս շուրջը անբեր և քարուտ վայրեր միայն կը գտնուին, և ժողովուրդն ասկէց իբր 100 տարիներ առաջ ինչ որ գտեր է իւր հայերէն նոյնը պահպանուած է և չէ կրցած աւելցունել և յայս մ՚ալ չի կայ այլ եւս աւելցունելու, զի, այդ քարերուն ո՞ր կողմը հերկէ և սերմանէ խեղճ հողագործն. Ձիթենիք իսկ երկու ժամ հեռաւորութեամբ դաշտը գտնուելով հանդերձ չեն կրնար այնչափ արդիւնք արտադրել՝ որչափ մեզ դիմացի գիւղերունը, մանաւանդ որ քանի մը տարիներէ ՚ի վեր մեծ վնաս կը հասցունեն պտղոց տեսակ մը որդեր, աչինչ նուազ վնասաբեր եղած են գիւղիս համար ամեն տեսակէտով ճանապարհաց անհարթութիւնք ալ։ Գիւղէս ՚ի Կէմլէյիկ և յանդ և այլն տանող միակ ճանապարհն այնչափ քարուտ, վառ ՚ի վայր և նեղ է, ուրկէց մեծ դժուարութեամբ կ՚ելնեն կ՚իջնեն ամեն օր բանուորք և գրաստք. Աստուած միջամտէ եթէ երկու գրաստք այս ճանապարհէ պատահին անդքին վրայ միմեանց պատահելով, հարկ լինի անցունել զայնս, հինգ վայրկեանէն մինչեւ մէկ քառորդ տեղ յետս դարձունելու է մին, անմիջապէս անցունելու համար զմիւս, զայս թէ ոչ բնաւ կասկած չի կայ թէ մին անպատճառ մէկ վայրկենի մէջ ձորն կիյնայ, զի այս ճանապարհի մի կողմն ժայռեր և մացառներ պատած են և միւս կողմն աշխարհն խորութեամբ ձոր մը գրեթէ կէս ժամուան տեղ[1]։ Անցեալ տարի թէև շնորհիւ կիսարեղեան Մեծ. Ցովհաննէս աղայի և իւր բարեգէթ ընկերաց բաւական նորոգութիւն եղաւ, սակայն դժբաղդաբար ձմեռն վրայ հասնելով և ժողովուրդն ալ իւր օրական պարէնը հոգալու պարտականութիւնն չը կրնալով աշխատիլ, ցորդ մնացած է այն վիճակին մէջ։ Ի՜նչ երանելիք այլ եւս, այս զառ ՚ի վայր և զառ ՚ի վեր գիւղին մէջ երկրագործը կալ մը պատրաստելու համար ամիսներ պէտք է աշխատի։ Հօս գրաստք հազիւ 10 տարի կրնան գործածուիլ։ Վերջապէս մեծ դժուարութիւն ամեն բանի համար, Աստուածային «Քրտամբ երեսաց քոց կերիցես զհաց քո» պատգամն, հոս շատ աւելի խստութեամբ ՚ի գործ կը դրուի մինչեւ իսկ անբան անասնոց վրայ։ Միայն ուրախալի կէտ մը եթէ կայ այս է, զի ժողովուրդն իւր չնչած օդոյն քաջառողջութեամբն և խմած ջրոյն քաղցրութեամբն ու պաղութեամբը հուժկու և քաջառողջ մարդիկներ են։

(Մնացեալը կը խրկեմ յառաջիկայ թղթատարով)

10 Ցունիս 1891 — ՀԱՅԿԱԿ

[1] Պու միքթարտա պէհան օլունան չայեանը հէյէթ Փագգըրեմ իլէ եօլլարընըն բէք թէհլիքէլի պիր հալտէ պուլունմասը, նէտէն երւզ կէլտիյին խալարէթ օլան Պէնլի էհալիսի իչին աճիք ուհուր պիր գաճայիր տէշքիլ տիր. վէ միզքիւր հալին էմալի իսէ, չօգ մահալլէրտէ տաշլի կէօրիւլմէքտէ օլուպ, հէլէ համտ օլուն քի, սաւեյյիր մաամուրիյէթ վահէյի հաղրէթի Փատիշահին սայէյի պուրքեանէթինտէ ճիւմլէ մաամուրիյէթ սայէսինտէ իւլքէ մէմալիքի օսմանիյէ թէրաքքի իթմէքտէ օլտուղունտան, ...տա ...հար չէտարիլէն տէմիր եօլլարը միւնէվվիր եօլլար վէ ... պիւքլէ պու եօլլար ...ծր թէհեխուր իքէն, ... պուրաէ Պէնլի եօլունա թէսադիւֆ իտէն, ... Նէտէն երւզ խանէտէն խալարէթ օլուպ վէ ենկիւն մահսուլաթը մալիք պուլունան էհալի պիր էնլի, նիչին օլ միքթարտէ Փագըր օլաճագ տըր, նիչին թէհլիքէլի պիր եօլտան կիտիփ կէլմէկ մէճպուր պուլունաճագ տըր. վէ նիչին մահսուլարընը խարիճ իթմէքտէ օլան փէքտէ թէքէլ իթմէնին չարէսինի պուլմայաճագլար տըր. չէտէպի պաշգա պիր չէյ օլմայըպ, ճէհալէթ տիր չէնտիքի վէ իմտատ օլունմագ իսթէմէքէ, վէ Փուքարատէ քէթարիքի օլմագ տըր, Փագըր պուլունտուղ սաֆլըպ գապիլ օլմայան տոպրագլարը քէօյլիւլէրտէ օլմադըը, ֆագատ նըւֆուսունտան փէքտէ մուտատ թահսիլ իտէմէյէն թաքըմըն ճէհալէթ թէրպիյէսի իխմալ օլունմուշ տէյիլ տըր. վէ ... մէմուրիյէթլէրտէ պուլունանլարտա վէ պօլ պօլ նագտէ մէհրիքէ նամզէթլէրտա օյմուշ տուր վէ ... տըր, պիրատ, չիֆթլիքլէր գատար պուլունան հէչ պիրի, ֆուգարանըն կէչինմէսինի թէշվիգ իտէն, ամմա ճահիլլէրինէ ճէհալէթ կէօսթէրմէքլէ վէ էլինտէքի պիր գաչ պարաեը տէ եօգսուլ պիրաքըպ պարաեը պայ պու ... քիւմլէ սընֆ թահարրիւքլէ ... իթմէքտէ վէ ...մաքտա պուլունմուշլար տըր։

Վէ քէօյլիւլէրտէ տէ, օլ միքթարտա վասիֆէսիզլիք վար տըր քի, էն թէհլիքէլի պիր եօլուպիլէ, պիր գաչ քիշինին պիրիքթիմէք իչին, եիւզտէն էլլի լաչըրա, էլլի 4 քիշի պիր արապա կէօնտէրիր, վէ Պէնլի եօլունու թէսվիյէ իչին համթէ։

Պարի շու եօլլարըն պաշլըճա գարարաթը վէրմէ իչին, թօրլու գատըն պիրինին ... պէր վէ սայիր պէք գօլայ պիր ճաքէլի պէհան իտէլիմ։ Չէօյլէ քի, Պանտըրմա ... էթ պաշգալարըն քէթքիքէ, պիր եօլ իսէ, մէսէլա էկէր պաշգա պիր պէլէ եօլու պիւլա պիր եօլ, թաքրիպէն սըքըշտըրըլարագ պիլէ եօլլարըն ուզունլուղու ...։

ՄԻՒԹԷՆԵՎՎԻԱ

Ֆրանսատա իճատ օլունմուշ օլան Մէյխնիթ պարուՅինուն Թէրթիպի էսրարը, խարիճէ էֆշա խուլմուշ օլմասընտան տոլայը, Թէհգիտիքտ խաֆս տավտ մէնասիպէթի իլէ, Ջեզըր զապթիէսը Նէվիճայի պարութլար Հագգընտա պիր վէճհի աթի պաղը մարուֆամը նէշր իտիւոր.

Ֆրանսաճը մէյխնիթ խադիճտ պիր պարութտա վար իտէ, տիւէյը էճնէպիէնին պէյլինիթ, մէրօպօրիթ, Նէլօֆիթ Նամընտա այրը այրը պարութլարը մէվճուտ օլուպ, ախիրէն Ամէրիգատա տախի բոֆարօզ վէ ժէյլինիթ Նամը իլէ իքինճի պարութլար իճատ խուլմուշ տիր. Պու Նէվիճատ պարութլարըն ճումլէսինին խիթիմալի Թէհլիքէլի չէյլէր օլուպ, Ֆրանսաճը մէյլինիթի միւսթէսնա օլարագ, տիւէր տէվլէթլէրէ մախսուս օլան պարութլարըն էսասը Թէրքիպաթը մալիւմ պուլունմագտատըր.

Ինկիլիզլէրին պէյլինիթ տէսմիքլէրի պարութէ պիր գըսմ «...» իլէ կ գըսմ «Նիթրօգլիսէրին» տէնիլէն էճզատան խաբըլմագտատըր. Եինէ Ինկիլիզլէրին իխթիրաաթընտան օլան մէրօպօրիթ պարութունուն տախի Նիթրօ-պէնզին տէնիլէն էճզանըն նօֆթալին Նամ էճզա իլէ Թէրքիպինտէն միւրէքքէպ տէնիլիր.

Ալմանլարըն Նէլօֆիթ տէսմիքլէրի էճզա, Նիթրօսէլիւլօզ իլէ ... ..., Նամ էճզանըն Թէրքիպինտէն Թէշաքքիւլ իտիւոր. Վէյ Հասըլ պունլարըն ճումլէսի Նիթրօգլիսէրին տէնիլէն բէնկիւր, գէյթին եաղընա չալար պիր մէնզարէ արզ իտէն վէ եալընըզ 185 տէրէճէյի Նէբարէթտէն գայնատան պիր ճիսմին Թէրքիպաթը իլէ վիւճուտէ կէլիր.

1885 սէնէսինտէ Նիթրօգլիսէրին իլէ իմլա օլունան պիր Թաղըմ կիւլլէլէրին Նիւ-Եօրգ չէհրինտէ Թէճրիւպէլէրի իճրա գըլընմըշ իտի. Պու Թէճրիւպէլէր էսնասընտա, տէնիզէ տիւշէն կիւլլէլէրին տէնիզի 100 մէթրօխա գատար գապարթմըշ օլտուգլարը սապիթ օլմուշ տուր.

Պ.... Հ... Թէլէկրաֆ չիրքէթին միւխթէլիֆ մէմլէքէթէ պուղտայ մահսուլունուն տէրէճէսինէ տայիր աթիտէքի մալումաթը վէրիյոր.

Ֆրանսատա ալէլատէ Թօխում սաչըլան արազի 7 միլիոն հէքթար (պիր հէքթար $9^1/_2$ տէօնիւմ գատար տըր) րատտէսինտէ իքէն, պու սէնէ 5 միլիոն հէքթար Թախմին օլունմագտա, վէ ճէնուպ վէ ղարպտա սահիլի պահրէ ճիվարը պուլունան մահալլէրտէ էքինլէրին հալի ճալիպի մէմնունիյէթ տէրէճէտէ պուլունմագտա, վէ չիմալ վէ չարգ Թարաֆընտա տօղրու իւէրիլէնտիքճէ, եանի էն զիեատէ մ հսուլ ալընան մահալլէրտէ ֆէնալաշմագտատըր. Շիմտիքի հալէ Նազարէն, ալընաճագ մահսուլ 65 միլիոն հէքթօլիթրօտու (պիր հէքթօլիթրօ 40 օգգա տըր) Թէճավիւզ իթմէյէճէք, վէ պէլքի պու մըգտարա պիլէ բէծիտէ օլամաեաճագ տըր. Եկէր հավա միւսայիտ կիտէր իսէ, օրաղա պաշլանըլաճագ իսէ տէ, պու մէվսիմ տախի էպքի սէնէլէրէ Նազարէն կէճ տիր.

Ֆրանսատա պուղտայ մահսուլու պիր գաչ սէնէտէն պէրու վասաթի օլարագ 110 միլիոն հէքթօլիթրօ օլմասընա Նազարէն, պու սէնէ կէօրիւլէճէք աչըգ, լաագալ 45 միլիոն տուր քի, պու մըգտար պուղտայըն մէմալիքի էճնէպիէտէն խախալի լըճապ իթմէքտէ, վէ պուտա 1879-80 սէնէսի զարֆընտա մէմալիքի էճնէպիէտէն խախալ օլունան 30 միլիոն հէքթօլիթրօտան ֆազլա պուլունմագտա տըր. Հալպու քի, մէզքիւր 1879-80 սէնէսինտէ, սէնէյի սապըգա մահսուլունտան էլտէ քի լիյնէթի զախիրէ մէվճուտ իտի, ֆագաթ պուղտայ խիթաճը իլէ իշթիրալ օլունան մէմալիքտէն ալընան խապէրլէր, մուճիպի մէմնունիյէթ պուլունմագտա, վէ պու խուսուս մէմալիքի Միւթթէճիտտա սէնէյի սապըգտա նազարէն, 35 միլիոն հէքթօլիթրօ ֆազլա մահսուլ ալընաճագը մէմուլ օլունմագտատըր.

Ամէրիգայի ճէնուպի վէ Հինտիսթան մահսուլաթը տախի էյի տիր. Ճէնուպի Րուսիատա էքինլէր գուրագլըգտան տօլայը, էյէյիճէ օըգըլմըշ իտի իսէ տէ, ախիրէն Նիւզուլ իտէն եաղմուրլար սաէսինտէ, ահվալ քէսպի Թաատիլաթ իյլէմիշ, վէ պիլաքիս Րումանիա իլէ Մաճարիսթան մահսուլաթ գայիթ տէրէճէտէ պուլունմուշտուր.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Իզմիտ քէօրֆէզինտէն Տիարպէքիրէ գատար միւմթէտ օլմագ իւզրէ, Նէճիպ բաշա Հազր. Թարաֆընտան իմթիտատը Թալէպ խուլէն չըմէնտէֆէրի ինշա խաճէճէք օլան չիրքէթին բէյիսի պուլունան Պէճիգա Հէյէթի Ասանընտան Մ. Նէօֆ Օրպան տիւն Տէրսատէթէ կէլմիշ տիր.

Ճանիկ սանճագը միւթէսարրըֆը Ճավիտ բաշա Հազր. մէմուրիէթինէ տայիր օլան էմրի ալիյի ախզ իթմիշ օլտուղընտան, չէնտ կիւնէ տէկին մահէլլի մէմուրիէթինէ ազիմէթ խաճէճէք տիր.

Եաֆա օվասընը սուլամագ իչիւն իմթիյազ Թալէպ խուլէն Ֆիլիպ Մէյհամէ էֆ. իլէ Մ. Ժիրարտէնին տէրմիան իթտիքլէրի Թէքլիֆլէր, մէճլիսի Նաֆիատա Թէտգիգ օլունարագ, իմթիյազը մէզքիւրուն Ֆիլիպ Մէյհամէ էֆ.նէ իՅասը Թէնսիպ պույրուլմուշ վէ, Նէզարէթի մէզքիւրէ վասըթասը իլէ մազամը Սատարէթէ արզը քէյֆիյէթ օլունմուշ տուր.

Հալէպտէ Հարըմ գազասը իլէ Ամիգ օվասը Թարաֆլարընտա, սըհհիէ Թապիպլէրի իլէ սայիր պիր գաչ աթըպպայի ասքէրիէ Թարաֆընտան սուրէթի մախսուսէտէ իճրա օլունան Թէտգիգաթ Նէթիճէսինտէ, կէօրիւլտիւկի խալէր վիրիւլէն վագասլարըն գօլէրա օլմաերպ, գօլէրաեա միւշապիհ սըթմատան իպարէթ պուլունտուղու անլաշըլտըղընը Թ. Հարիթ եազըեօր.

Խիւմանպօլտա Պէօյիւք Նըլաըզ խանընտա 45 Նումէրօլու օտատա մուգիմ Թաճիր գօմիսիօնճու Յակոբ Տէր Ղազարեանըն իֆլասը վէ Հապս ու Թէվգիֆինէ, Թիճարէթի պահրիէ մահքէմէսինտէն գարար վէրիլմիշ տիր.

Մամուրէթ իւլ Ազիզ (Խարբութ) վիլայէթինտէն Տախիլիէ Նէզարէթինէ վարիտ օլան պիր Թէլէկրաֆտա, ղասպը էմվալ վէ գաթլը նուֆուս իլէ միւթթէհիմ էշգըեատէն վէ Տէրսիմին Րէսիք Ուշաղը աշիրէթինտէն Ֆիրարտէ պուլունան 6 նէֆէրին պու քէրրէ տէրտէսթ օլունտուգլարը, անլաշըլմըշ տըր.

Եվվէլքի կիճէ Թօրգարու ճիվարընտա Քէհալ պաղընտա 3 ալըգ պիր Երմէնի չօճուղու, էպէվէյնինին տիգգաթսըզլըղընտան կիճէ պէշիքտէն սարգարագ պէշիք պաղը պիչարէնին պօղազընա կէլմէքլէ պօղուլմուշ տուր.

Օնլուգ վէ եիրմիլիք ուֆագլըգ աղչէլէրին ազըըը հաօէպիյէ, ախզ ու իՅասըն գօլայլանմասը իչին մէմալիքի սայիրէտէ օլտուղու կիպի, Նիքէլ մատէնինտէն 10 վէ 20 բարալըգ ուֆագլըգ տարպը, սայիրէյի աիտէսինէ Թասավվուր խուլմէքտէ պուլունտուղու խապէր ալընմըշ տըր.

Ատա-Բազարընճա իքի սէնէտէն պէրու զէրինէ չալըշըլմագտա օլան բուԹամ մահսուլու բէք պէրէքէթլի, վէ լէզզէթճէ Մալթատան կէլէն բաթաթէ֊ էսէ ֆայիգ իսէ տէ, չըմէնտըֆէր Նագլիէէ իւճրէթինին ֆահիշ օլմասընտան տօլայը Մալթա բաթաթէսի իլէ րէգապէթ խաճէմէօ.

Ատա-Բազար էհալիսի, չըմէնտըֆէր Նագլիէէ իւճրէթինին բէք զայի օլտուղընտան տօլայը, Նաֆիա Նէզարէթինէ միւրաճաաթ խաճէճէքլէրի իչիտիլմիշ տիր.

Պու քէրրէ Նէմէն վալիլիկի իլէ 7ինճի օրտուլի Հիւմայուն գօմանտանլըղըՆա Թաեին պույրուլան Հասան Էտիպ բաշա Հազր. տիւն մահալլի մէմուրիէթինէ Հարէքէթ իթմիշ տիր.

Պիր միւտտէթտէն պէրու Տէրսատէթ մահքէմէյի իսթինաֆ Հուգուգ գըսմընտա րուէսէթ խուլմէքտէ պուլունան, Զուպուգլու կօզ տէբօլարը Հազընտաքի տավանըն, խատէյի մուհաքէմէսի զըմընտա, Մոմեան գումբանտասը Թարաֆընտան մահքէմէյի մէզքիւրէյէ իՅա գըլընմըշ օլան խիթատանըն, պու քէրրէ րէտտ ու իպթալընա գարար վէրիլաիկի Սօ-ոտա օգունմուշ տուր.

Էթ ֆիաթըընըն պիր սուրէթի մութթարիտէ վազ խուլէճէք օլուր իսէ էհալի Հագգընտա մուճիպի մէնաֆի օլաճաղընտան, Շէհրէմինի տէվլէթճէ քէյֆիյէթ Թահթը միւզաքէրէյէ ալընմըշ տըր.

ԹՈՒՎՃԻՀԱԹ

Ամասիա սանճագը միւթէսարրըֆլըղը, Մալաթիա միւթէսարրըֆը սաատ. Մէհէմմէտ Ալի բաշաեա,

Մալաթիա սանճագը միւթէսարրըֆլըղը, Ամասիա միւթէսարրըֆը սաատ. Մէհէմմէտ Եմին էֆէնտիեէ,

Էնգարէ վիլայէթինտէ Սիվրի Հիսար գազասը գայմագամը իզզ. Բէրթէվ պէյէ, միւշահէտ օլան հիւսնի խըտմէթինէ միւքաֆաթէն վէ Թէրֆիէն րիւթպէյի սանիէէ, սընֆը միւթէմայիզի,

Պէյրութ վիլայէթի սըհհիէ միւֆէթթիշի իզզ. Նիզամէտտին էֆ. նէ հիւսնի խըտմէթ վէ մէսայիսինէ մէպնի Թէրֆիէն րիւթպէյի սանիէէ սընֆը սանիսի,

Սէճիլլի նուֆուս խտարէյի ումումիէսի խիւլէֆասընտան րիֆ. Սապրի պէյէ, իգտամ վէ էհլիյէթի ճիհէթիլէ րիւթպէյի սալիսէ,

6ընճը օրտույի Հիւմայուն 12ինճի ֆըրգասը գօմանտանլըղը, օրտույի Հիւմայունու մէզքիւր 11ինճի Նիզամիէ ֆըրգասը գօմանտանը ֆէրիգ սաատ. Մէհէմմէտ Թէվֆիգ բաշա Հազրէթլէրինէ,

6ընճը օրտույի Հիւմայուն 11ինճի Նիզամիէ ֆըրգասը գօմանտանլըղը, օրտույի Հիւմայունու մէզքիւր 12ինճի ֆըրգասը գօմանտանը սաատ. Եահեա բաշա Հազրէթլէրինէ,

Հայտար բաշա խասթախանէսի աթըպպասընտան եիւզ պաշը Իզմօր էֆէնտիեէ, սօլ գօլ աղալըգ րիւթպէսի Թէվճիհ պույրուլմուշ տուր.

ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

Բարիս 23 յունիս. — Մ. տը Ֆրէյսինէնին իսթիֆա խաճէճէկինի պաղը զազէթալար րիվայէթ իթմիշլէր իսէ տէ, պու րիվայէթին պի էսաս օլտուղու ախիրէն Թէհագգուգ իթմիշ տիր.

Լօնտրա 23. — Օտէսատան Տէյլի-Նիւզ ղազէթասընա իշար օլունտուղունա կէօրէ, Րուսիա հիւքիւմէթի չիմտիեէ գատար իսթիխտամ իթմէքտէ օլտուղու Ինկիլիզ Փիչէնքճիլէրի եէրինէ Ֆրանսա պահրիէ Նէզարէթի Թարաֆընտան իսթիխսալ օլունմուշ օլան Ֆըրանսըզ Փիչէնքճիլէրինի իսթիխտամ իտէճէք տիր.

Րուսիա Թէրսանէլէրինտէ ինշա օլունմագտա օլան զըրհլը սէֆայինին զըրհլարը, չիմտիեէ գատար Ինկիլթէրրատա սիբարիշ օլունտուղու հալտէ, պունտան պէօյլէ Ֆրանսատա սիբարիշ օլունաճագլար տըր. Ֆրանսաճըն Գրէօզօ ըընհլարը Ինկիլթէրրէնին Շէֆիլտ ըըրհլարընտան տահա գավի օլտուգլարը իքբար օլունմամըշ իսէ տէ, Րուսիա հիւքիւմէթինին պու Թէպտիլի ֆըքրա վիրմէսի սէպէպ, Ինկիլթէրրաեա Սէվասթօպօլ Թէրսանէսինտէ իճրա օլունան ամէլիաթտան խապէրտար օլմամասը արզուսունտան իպարէթ տիր.

Լօնտրա 23. — Մէճլիսի մէպուսանտա խարիճիէ միւսթէշարը Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսըն, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինին իթթիֆագը միւսէլլէսէ տախիլ օլմատըղընը, վէ տախիլ օլմագ իչին տախի հիչ պիր Թէշէպպիւստէ պուլունմատըղընը պէեան իթմիշ տիր.

Բարիս 23. — Պուղտայտան ալընան կէօմրիւք րէսմինին Թէնզիլի Հագգընտա մէճլիսի մէպուսան Թարաֆընտան վէրիլէն գարարը, մէճլիսի Ապան տախի Թաստիգ վէ գապուլ իթմիշ տիր.

Թիֆլիս 22. — Օն եէտի էշգըեատէն իպարէթ օլան պիր Հայտուտ չէթէսի Սալեան ճիվարընտա պիր եօլճու արապասընա Թէաարրուզ խաէրէք, իքի եօլճու գաթլ վէ արապաճըլար ճէրհ իթմիշ տիր. Հայտուտլարըն տէրտէսթի զըմընտա պիր պէօլիւք Գազագ սիւվարիսի կէօնտէրիլմիշ տիր.

Ֆիումէ 23. — Ավուսթրիա իմբէրաթօրու պու բահա միւվասէլէթինէ, Ինկիլիզ տօնանմասը գօմանտանը ամիրալ Հօսքինս վէ Ֆիումէ Թէրրիլ Ֆապրիգասընտա պուլունան Ֆրանսըզ վէ Հօլանտա զապիթանը Թարաֆընտան իսթիգպալ օլունմուշ տուր.

Իմբէրաթօր Հազր. էհալի Թարաֆընտան ֆէվգէլատէ պիր սուրէթտէ ալգըշլանմըշ տըր.

Իմբէրաթօր Թարաֆընտան քէշիտէ օլունաճագ օլան զիեաֆէթտէ, Ինկիլիզ ամիրալը իլէ Ինկիլիզ նէֆայինի Հարպիէսի սիւվարիլէրի վէ իքի նէֆէր Ֆըրանսըզ եիւզ պաշըսը Հազըր պուլունաճագլար տըր.

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

1891 Յունիս 13

Լոն. Ուս. միւպէտտէլէ սէրկՏէ	—	—
Տիւն ագշամ գափանըը	20	8
Պու սապահ աչըլըը	20	9
Էն եիւքսէք ֆիաթ	20	$9^1/_2$
Էն աշաղը ֆիաթ	20	9
Սէրի Ա.	43	10
» Պէ	23	30
» Սէ	20	9
Թահվիլաթը Օսմանիյէ	79	18
Էն եիւքսէք ֆիաթ	79	28
Էն աշաղը ֆիաթ	79	20
Թասֆիյէ	19	—
Շըմէնտըֆէր . . . Ֆր.	71	25
Օպլիկասիօն Թրամվայ . . Լ. Օ.	496	—
Իսթիլաճ 8 կիւնէ . . »	290	$212^1/_2$
» 1 » . . . »	430	100
ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ		
Իսթանպօլ պանգասը . . Ի. Լ.	5	31
Սօսիէթէ Ժէնէրալ . . . »	5	6
» Օթ. չանժ է վալէօր »	4	31
Գրէտի Ժէնէրալ օթօման Լ. Օ.	9	10
Թրամվայ . . . »	5	90
Րէժի	15	9
ԵՈՒՆԱՆ ՖՕՆՏՕԼԱՐԸ		
Իսթիգրազ 5% . . . Ֆր.	440	—
» 4% . . . »	—	—
Պանգ նասիօնալ . . . »	433	—
Լօրիօն . . . »	151	—
ԱԳՃԷ ՖԻԵԱԹԼԱՐԸ		
Օսմ. լիր. 100 ղշ. տան Ղշ. Փր.		
Սիմ մէճիտիյէ	108	6
Մէթալիք	101	—
Պէշլիք	103	—
Ալթըն	103	10
Ինկիլիզ լիրասը	110	—
Ֆրանսըզ »	87	8
Բօլ	89	30
Գարպօն գաէիմէսի	7	90
Կօնսօլիտ րէբօրու	—	—
Օսմանիյէ » . . Րէբօր	—	—
Շըմէնտըֆէր » . . Սնթ. ր.	—	—
ԳԱՄՊԻՕ		
Լօնտրա	108	$^7/_8$
Փարիս	23	$22^1/_2$
Ֆրանգ	—	—
Ֆիօրին	10	$67^1/_2$
Մարգ	18	$57^1/_2$